

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH**

NGÔ XUÂN QUỲNH

**GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN BỀN VỮNG CÁC KHU
CÔNG NGHIỆP TRÊN ĐỊA BÀN HUYỆN PHÚ BÌNH**

**Chuyên ngành: Quản lý kinh tế
Mã số: 60-04-10**

LUẬN VĂN THẠC SĨ QUẢN LÝ KINH TẾ

Người hướng dẫn khoa học: TS. Lê Quang Dực

Thái Nguyên - 2012

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Số liệu, kết quả nêu trong Luận văn là trung thực. Những kết quả nghiên cứu của luận văn chưa từng được công bố trong bất cứ công trình khoa học nào./.

Tác giả luận văn

Ngô Xuân Quỳnh

LỜI CẢM ƠN

Tôi xin bày tỏ lời cảm ơn chân thành và biết ơn sâu sắc đến TS. Lê Quang Dục, Ủy viên Ban Thường vụ Tỉnh uỷ, Trưởng Ban Tuyên giáo Tỉnh uỷ Thái Nguyên, người đã tận tình hướng dẫn tôi trong quá trình nghiên cứu và hoàn thành Luận văn này.

Tôi xin chân thành cảm ơn các thầy cô giáo Khoa Sau Đại học - Đại học Kinh tế và Quản trị Kinh doanh Thái Nguyên; Các thầy cô giáo bộ môn đã truyền đạt cho tôi những kiến thức khoa học quý báu.

Cũng nhân dịp này tôi gửi lời cảm ơn tới gia đình và bạn bè đã luôn ở bên động viên giúp đỡ tôi trong suốt quá trình học tập và hoàn thành Luận văn này./.

Tác giả luận văn

Ngô Xuân Quỳnh

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC BẢNG	vi
LỜI MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục đích nghiên cứu.....	2
2.1. Mục đích nghiên cứu.....	2
2.2. Nhiệm vụ nghiên cứu	3
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	3
3.1. Đối tượng nghiên cứu	3
3.2. Phạm vi nghiên cứu.....	3
4. Những đóng góp chủ yếu của Luận văn	3
5. Kết cấu của luận văn	4
Chương 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN VỀ PHÁT TRIỂN BỀN VỮNG CÁC KHU CÔNG NGHIỆP	5
1.1. Cơ sở lý luận về phát triển bền vững khu công nghiệp	5
1.1.1. Phân loại và mục tiêu hình thành các khu công nghiệp.....	5
1.1.2. Phát triển hướng bền vững khu công nghiệp	11
1.1.3. Các nhân tố ảnh hưởng đến việc hình thành và PTBV khu công nghiệp.....	19
1.1.4. Kinh nghiệm phát triển bền vững các khu công nghiệp	25
Chương II: PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU PHÁT TRIỂN BỀN VỮNG KHU CÔNG NGHIỆP	37
2.1. Câu hỏi nghiên cứu	37
2.2. Phương pháp nghiên cứu.....	37

2.2.1. Phương pháp chọn điểm nghiên cứu.....	37
2.2.2. Phương pháp thu thập thông tin.....	38
2.2.3. Phương pháp chuyên gia.....	40
2.2.4. Phương pháp tổng hợp thông tin.....	40
2.2.5. Phương pháp phân tích thông tin.....	40
2.3. Hệ thống các chỉ tiêu về PTBV KCN huyện Phú Bình.....	41
2.3.1. Các chỉ tiêu về kinh tế.....	41
2.3.2. Các chỉ tiêu về xã hội.....	42
2.3.3. Các chỉ tiêu về môi trường.....	42
CHƯƠNG 3: THỰC TRẠNG PHÁT TRIỂN BỀN VỮNG KHU	
CÔNG NGHIỆP TRÊN ĐỊA BÀN HUYỆN PHÚ BÌNH.....	
3.1. Đặc điểm về điều kiện tự nhiên, kinh tế xã hội.....	44
3.1.1. Điều kiện tự nhiên.....	44
3.1.2. Địa hình.....	45
3.1.3. Điều kiện về khí tượng thủy văn.....	46
3.1.4. Tài nguyên đất - khoáng sản.....	46
3.1.5. Điều kiện kinh tế - xã hội.....	47
3.2. Quá trình hình thành, phát triển KCN huyện Phú Bình.....	53
3.3. Thực trạng PTBV khu công nghiệp huyện Phú Bình.....	55
3.3.1. Thực trạng quy hoạch khu công nghiệp theo hướng bền vững.....	55
3.3.2. Thực trạng phát triển bền vững nội tại các khu công nghiệp.....	57
3.3.3. Thực trạng tác động lan tỏa của khu công nghiệp huyện Phú Bình theo hướng bền vững.....	66
3.4. Những hạn chế, yếu kém và nguyên nhân.....	74
3.4.1. Những hạn chế, yếu kém.....	74
3.4.2. Nguyên nhân của những hạn chế, yếu kém.....	77

CHƯƠNG IV: GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN BỀN VỮNG CÁC KHU	
CÔNG NGHIỆP TRÊN ĐỊA BÀN HUYỆN PHÚ BÌNH.....	81
4.1. Cơ hội và thách thức đối với huyện Phú Bình trong việc phát triển	
bền vững các KCN	81
4.1.1. Lợi thế về phát triển các KCN	81
4.1.2. Hạn chế trong phát triển các KCN	82
4.1.3. Cơ hội phát triển các KCN.....	82
4.1.4. Nguy cơ, thách thức trong phát triển các KCN	83
4.2. Mục tiêu, phương hướng, mục tiêu điểm phát triển các KCN huyện	
Phú Bình.....	84
4.2.1. Phương hướng.....	84
4.2.2. Mục tiêu	84
4.2.3. Quan điểm phát triển các KCN.....	84
4.3. Giải pháp chủ yếu phát triển bền vững KCN huyện Phú Bình.....	85
4.3.1. Nhóm giải pháp hoàn thiện quy hoạch khu công nghiệp phù	
hợp với yêu cầu PTBV khu công nghiệp.....	85
4.3.2. Giải pháp phát triển bền vững nội tại KCN huyện Phú Bình	88
4.3.3. Tăng cường sử dụng các công cụ tài chính trong lĩnh vực bảo	
vệ môi trường.....	98
4.3.4. Nâng cao vai trò quản lý nhà nước, có chính sách hỗ trợ các	
doanh nghiệp nhằm phát triển bền vững khu công nghiệp.....	102
4.3.5. Một số kiến nghị	103
KẾT LUẬN.....	106
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	108

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 3.1: Hiện trạng lao động tại các cơ sở công nghiệp và cơ cấu	48
Bảng 3.2: Tốc độ tăng trưởng tổng sản phẩm giai đoạn 2006 - 2010.....	49
Bảng 3.3: Cơ cấu kinh tế theo ngành kinh tế giai đoạn 2006 - 2010.....	50
Bảng 3.4: Giá trị sản xuất công nghiệp trên địa bàn huyện Phú Bình	52
Bảng 3.5: Các KCN trên địa bàn tỉnh Thái Nguyên tính đến tháng 12/2011	54
Bảng 3.6: Quy hoạch xây dựng phát triển các KCN đến năm 2020.....	56
Bảng 3.7: Tỷ lệ lấp đầy các KCN huyện Phú Bình tính đến tháng 12/2011	58
Bảng 3.8: Số dự án đầu tư và GTSXCN của KCN Huyện Phú Bình	60
Bảng 3.9: Tổng sản phẩm trong KCN huyện Phú Bình.....	60
Bảng 3.10: Kim ngạch xuất khẩu của KCN huyện Phú Bình.....	61
Bảng 3.11: Thu nộp ngân sách tại KCN huyện Phú Bình	61
Bảng 3.12: Quy mô lao động của KCN huyện Phú Bình	62
Bảng 3.13: Thu nhập bình quân của người lao động trong KCN huyện Phú Bình.....	63
Bảng 3.14: Giá trị sản xuất công nghiệp tỉnh Thái Nguyên	67
Bảng 3.15: Quy mô, cơ cấu lao động trong KCN huyện Phú Bình.....	69

LỜI MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Phát triển bền vững là nhu cầu cấp bách và xu thế tất yếu trong tiến trình phát triển của xã hội loài người, vì vậy đã được các quốc gia trên thế giới đồng thuận xây dựng thành Chương trình nghị sự cho từng thời kỳ phát triển của lịch sử. Ngày 17/08/2004, Thủ tướng Chính phủ đã ký Quyết định số 153/2004/QĐ-TTg, phê duyệt “Định hướng Chiến lược Phát triển bền vững ở Việt Nam” (Chương trình nghị sự 21 của Việt Nam). Tỉnh Thái Nguyên đã được Bộ kế hoạch Đầu tư chọn là một trong 6 tỉnh thí điểm xây dựng chương trình phát triển bền vững. UBND tỉnh đã chỉ đạo xây dựng Định hướng phát triển bền vững tỉnh Thái Nguyên (Chương trình Nghị sự 21 tỉnh Thái Nguyên) nhằm cụ thể hóa việc thực hiện định hướng chiến lược phát triển bền vững quốc gia trên địa bàn tỉnh.

Thực hiện Kế hoạch 5 năm 2005-2010 và mục tiêu phát triển Công nghiệp theo Nghị quyết Đại hội Đảng bộ tỉnh Thái Nguyên lần thứ XVII và Nghị quyết đại hội Đảng bộ huyện Phú Bình lần thứ XXIV và Chương trình số 06-CTr/HU ngày 15/9/2006 về phát triển công nghiệp - tiểu thủ công nghiệp và ngành nghề nông thôn giai đoạn 2006 - 2010 của huyện đã có những bước phát triển mới: Giá trị sản xuất công nghiệp tăng từ 16 tỷ đồng năm 2006 lên 32 tỷ đồng năm 2010 (*theo giá cố định năm 1994*); hiện đã có 6 doanh nghiệp đang hoạt động trên địa bàn huyện; trên 1.600 hộ sản xuất tiểu thủ công nghiệp trên các lĩnh vực, tăng 151% so với năm 2006; cơ cấu kinh tế chuyển dịch theo hướng tích cực, thu hút được nhiều lao động, giải quyết việc làm, thúc đẩy tăng trưởng kinh tế - xã hội, tạo điều kiện cho sự phát triển ổn định trong những năm tiếp theo.

Khu công nghiệp có vai trò, vị trí rất to lớn đối với sự phát triển kinh tế - xã hội của huyện Phú Bình; Bởi nó góp phần quan trọng trong việc huy động các nguồn vốn đầu tư, giải quyết việc làm, tăng thu nhập cho người lao

động, thúc đẩy chuyển dịch cơ cấu lao động, đẩy nhanh quá trình đô thị hóa và công nghiệp hóa nông thôn, bảo vệ môi trường sinh thái... Việc bổ sung số lượng khu công nghiệp và mở rộng diện tích các khu công nghiệp hiện có là điều hết sức cần thiết, phù hợp với yêu cầu phát triển trong tình hình hiện tại ở huyện. Song bên cạnh đó, việc xây dựng mới các khu công nghiệp lại mang đến nhiều hệ lụy đằng sau, làm ảnh hưởng đến mục tiêu phát triển bền vững của huyện Phú Bình. Do mới xây dựng nên cơ sở hạ tầng của các khu công nghiệp chưa được hoàn thiện, làm hạn chế tiến độ đầu tư; kim ngạch xuất khẩu thấp, thị trường xuất khẩu thiếu tính bền vững; khả năng tạo việc làm, thu hút lao động còn hạn chế; công tác quy hoạch và quản lý quy hoạch vẫn là khâu yếu; tài nguyên nước bị ô nhiễm; Chất thải và nước thải ở các khu công nghiệp chưa được xử lý triệt để, làm ảnh hưởng tới sức khỏe và đời sống của nhân dân. Do đó, việc tìm ra các giải pháp để xây dựng và phát triển các khu công nghiệp một cách hợp lý, hiệu quả, đáp ứng yêu cầu phát triển bền vững là vấn đề hết sức cần thiết đối với huyện Phú Bình, đặc biệt là trong giai đoạn tỉnh Thái Nguyên đang tích cực phấn đấu đẩy mạnh công nghiệp hoá, hiện đại hoá, tạo tiền đề vững chắc để Thái Nguyên trở thành tỉnh công nghiệp theo hướng hiện đại trước năm 2020. Xuất phát từ tầm quan trọng của vấn đề, tác giả đã lựa chọn đề tài: ***“Giải pháp phát triển bền vững các khu công nghiệp trên địa bàn huyện Phú Bình”***. Đề tài được thực hiện nhằm đánh giá thực trạng tình hình phát triển các khu công nghiệp, vấn đề bảo vệ tài nguyên môi trường... Trên cơ sở đó, đề xuất giải pháp phát triển bền vững các khu công nghiệp trên địa bàn huyện Phú Bình trong thời gian tới.

2. Mục đích nghiên cứu

2.1. Mục đích nghiên cứu

Trên cơ sở nghiên cứu lý luận và thực tiễn phát triển bền vững các khu công nghiệp đề xuất một số giải pháp chủ yếu để phát triển bền vững các khu công nghiệp trên địa bàn huyện Phú Bình.

2.2. Nhiệm vụ nghiên cứu

Để hoàn thành mục tiêu đặt ra, đề tài tập trung giải quyết một số nhiệm vụ cơ bản như sau:

- Hệ thống hóa và làm rõ thêm một số vấn đề lý luận về phát triển bền vững các khu công nghiệp.
- Nghiên cứu kinh nghiệm phát triển bền vững các khu công nghiệp của một số địa phương.
- Phân tích, đánh giá thực trạng phát triển bền vững các khu công nghiệp ở huyện Phú Bình.
- Đề xuất một số giải pháp nhằm phát triển bền vững các khu công nghiệp ở huyện Phú Bình.

3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

3.1. Đối tượng nghiên cứu

Quá trình phát triển bền vững của khu công nghiệp, gồm một số vấn đề liên quan như: quy hoạch, đầu tư xây dựng cơ sở hạ tầng kỹ thuật, thu hút đầu tư và quản lý nhà đầu tư của các khu công nghiệp, hiệu quả kinh tế - xã hội của các doanh nghiệp và tác động môi trường của các khu Công nghiệp trên địa bàn huyện Phú Bình.

3.2. Phạm vi nghiên cứu

- Về không gian: Đề tài tập trung chủ yếu là nghiên cứu, đánh giá, khu công nghiệp trên địa bàn huyện Phú Bình.
- Về thời gian: Các số liệu thống kê được phân tích trong khoảng thời gian từ 2006 đến 2011 và một số mục tiêu, chỉ tiêu phát triển dự báo đến năm 2020.

4. Những đóng góp chủ yếu của Luận văn

Luận văn sẽ làm rõ các nội dung sau:

- Hệ thống hóa lý luận về phát triển bền vững các khu công nghiệp.